

Joswell
82-83

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * GENER DE 1982 * NÚMERO 66

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar, carrer de Sant Llorenç, 36.

Gener de 1982. Número 66.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

COL.LABORADORS

Antoni Sansó	Perquè?
Salvador Vidal	Poesia
Jaume Santandreu	L'absurd nostre...
Guillem Pont	L'amo en Joan Solaies
	Els quatre clotets
Josep Cortès	Espipellades
	Portada (l'Església)
	Crònica informal
	Entrevista a Miquel Falera
	Carta oberta a Joan Roig
Bartomeu Matamales	La segona mort (I)
Joan Lladonet	De la llegua a l'escola
Pere Josep Llull	Sant Antoni
	Curset de seguretat en el treball
Felip Blau	El cinema alemany
Un grup de pares	L'escola
Maria Galmés	Prensa forana
	Si lleu...
Grup d'Objectors	Lucha no violenta
Joan Rosselló	Es racó de sa padrina
Ramon Rosselló	La bandera, l'escut...
Francesc Clapés	Es mercat
Miquel Sureda	Esports
Guillem Quina	Tresoreria i difusió
Elisabet Nicolau	Confecció
Andreu Amer	Mecanografia

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Imprimeix Apóstol y Civilizador, PETRA

LA EQUITATIVA

fundación rosillo

SEGUROS

Cardassar, 17

Editorial

FLOR DE CARD -2-

La més petita modificació d'una activitat, com és ara una publicació mensual, propicia el parlar d'etapes i superacions així com lloar les pressumptes noves inquietuds, il·lusions i desitjos que comporta tot canvi (potser un dels factors que motiven, és parlar de l'actual necessària i convenient mobilitat de plantilles a tot tipus d'empreses -siguin econòmiques, espirituals o intel·lectuals). És el canvi per a una renovació.

Però els ésser vius es veuen forçosament sotmesos a un altre tipus de canvi, lent i inexorable, continu... Faig referència al biològic, el que motiva que un esperat dia sorgeixi el pèl sota l'aixel·la i que en un no-res apareixi el primer cabell blanc, que l'eruga es converteixi en papallona o que la serp canviï de pell. El canvi d'ara és evidentment biològic.

L'estabilitat i lent creixement del nombre de subscriptors, el suport de la publicitat, el desig, mai no enterrat, de mensual superació, i l'afany de tutejar-nos amb altres publicacions, possibiliten la superació tècnica d'aquestes fulles que teniu a les mans. Ja resten en el record les llargues vetlades de rodar a una multicopista manual, de controlar l'elèctrica o d'haver de voltar una taula plena de fotocòpies; entram a les avantatges de l'offset.

La voluble, i per tant feble, manta legalitzadora del Card, la necessitat d'una plena independència -superadora de "Juntes de Coordinació, d'intents desestabilitzadors, d'entrevistes convertides en "respostes a qüestionaris- fan inajornable una mena de majoria d'edat sols possible amb entitat jurídica pròpia; per això Flor de Card no serà "butlletí informatiu" de res, serà revista de poble editada per un grup ample de persones que constitueixen la societat editora "Edicions Card".

I de l'aspecte qualitatiu?

Ah! No basten desitjos per bescanviar els recursos humans que en possibilitarien l'evolució o canvi, sens dubte el més fonamental i sempre sotmès a alegres o raonades subjectivitats.

FLOR DE CARD

"sa Revista" de Sant Llorenç

PERQUÈ?

Perquè la Biblioteca Municipal no compra "sa Revista"?

Perquè el batle no contesta les preguntes que li fan damunt "sa Revista"?

Perquè no es canvien els noms dels carrers si està aprovat a un Ple?

Perquè hi ha regidors que no van als plens?

Perquè no va la gent als plens?

Perquè l'Ajuntament no fa un butlletí informatiu, com a molts de pobles?

Perquè tothom segueix fent obres sense permís?

Perquè segueixen tomant pins i destrossant la Natura dins Cala Millor?

Perquè l'Ajuntament no demana mai res al poble?

Perquè el nostre batle no duu una política socialista?

Perquè els partits polítics -tant els del poble com els de les Illes- no informen mai de la seva política?

Perquè segons quina gent xerra tant de Polònia, i no diuen res de El Salvador, Xile, Argentina,...

Perquè quan compten els aturats també compten els qui fan feina?

Perquè la gent xerra sempre dels veïnats i mai d'ells mateixos?

Perquè hem d'entrar dins l'OTAN i no quedar al marge dels blocs militars?

Perquè no fan un referèndum demanant-ho?

Perquè els guàrdies civils que assaltaren el Parlament segueixen de guàrdies civils?

Perquè segons quins polítics del nostre poble no agafen els trastos i se'n van cap a casa seva?

Antoni Sansó

SALVADOR VIDAL

En Salvador Vidal pertany a aquesta estranya espècie de poetes disposats a girar la poesia en contra de l'eixorcisme esteticisme de tants presumptuosos erudits com existeixen, a tornar-la indesitjable en els prestatges de qualsevol biblioteca aburguada. A utilitzar-la contra l'escleròtica estratificació social desvergonyida -ment imposada de fa segles a base de manipulació i de garrotades, a redimir-la finalment de la vergonyant mendicitat en què es troba reduïda. A retornar-la al seu context veritable que es troba indubtablement de part del poble. Perquè sap que sense aquest testimoniatge, qualsevol creació es converteix a la fi, en una creació desproveïda de finalitat i d'intenció.

DEMANO LA PARAULA

Demano la paraula!

CONCEDIDA;
i ara, calla.

LA PARAULA

La paraula, és de tots.

Doncs, per què sempre parleu els mateixos?

CALLA!
COM ANAVA DIENT:
La paraula, és de tots.

¡¡CALLEU!!

Parleu de Déu i no creieu en els homes...
Parleu d'Amor i no sabeu estimar...
Parleu de Justícia i feu lleis injustes...
Parleu d'Ordre i només creieu en la força...
Parleu de Pau i fabriqueu armes...
Parleu... i Parleu... i Parleu...

¡¡CALLEU!!

(Butlletí de l'Associació del Personal de la Caixa de Pensions).

L'ABSURD NOSTRE DE CADA DIA

Cada dematí, obrint els diaris, tan sols; escampant una mica la mirada al meu entorn, tan sols; topant-me amb el meu rostre al mirall de la pentinada i de la llepada de moix a la cara, tan sols... em trobo, cada dematí, talment un primer pare-nostre-de-cada-dia, impositat, obligat, em trobo, cada dematí amb l'ABSURD, amb la trista, gairebé sarcàstica contradicció d'aquests immadurs, atrassats, animalons pelats, que ens gosam dir homes, en cara.

Un ABSURD que, poc a poc, va passant de la ràbia a la impotència, de la impotència al sarcasme, del sarcasme al costum, fins a arribar a fer-se cosa normal, natural.

Avui, a la matinada, a les sis de les darreres fosques i dels primers cafès, davant les notícies, estentísses notícies dels nostres quatre diaris de Ciutat, mentre afaitava les meves pròpies contradiccions, que són, com les meves barbes, espesses, caparrudes i persistents, he fet aquesta petita llista dels ABSURDS del darrer moment.

ÉS ABSURD:

- Que els qui s'esqueixen les vestidures davant el desastre de Polònia, res en diguin de la terrible repressió capitalista al Salvador. I al revés. Que els qui acusen l'imperialisme de la sang innocent derramada als països de Sud-amèrica, es callin davant les injustícies i la manca de llibertat de la dictadura de l'altre sistema.

- Que tots els partits polítics, en aquests moments gairebé sense cap excepció, ens donin el llastimós espectacle de les bregues internes. Que demostrin de forma tan descarada que els importa molt més el poder, l'estar al primer replà de la seva escala, que els problemes del Poble.

- Que el desprestigi i, en conseqüència, la mort que no aconseguí Franco al llarg de quaranta anys de persecució maniàtica i persistent, ho aconseguixi el SANTIAGO CARRILLO amb la seva menopàusica obsessió d'arribar a ser ministre dins un govern de concentració.

- Que vinguin els americans, amb els seus porta-avions i les seves plagues de marins, gats i breguistes, a recordar-nos que som (Mallorca en concret més que a qualsevol altre indret del territori de l'Estat Espanyol) una de les seves colònies mediterrànies, i nosaltres,

lluny de fer-los morros i mala cara, els dediquem les pàgines centrals de tots els diaris, obrim les botigues a totes hores i totes les altres coses que tots sabem.

- Que ja ens haguem acostumat a la mort. Em refereix, en concret, a aquell oli que matava i que segueix matant, però ningú ja no en parla. Que les llistes figurin tan sols com una xifra més d'una comptabilitat, sabent, com sabem bé tots, que no seria així si els morts fossin fills del President, o del Marquès, o del Bisbe.

- Que la gent senti tanta repugnància per les rates, posem per cas, i aleshores pugui conviure, fins a l'extrem de dinar, sopar i colgar-se junts, amb un animal mil vegades més perillós i repugnant que es diu enveja.

- Que els Capellans es creguin (realment s'ho creuen?) que perquè els obliguen a batejar-se plegats llavors ja se sentiran junts.

- Que els directors dels diaris -d'alguns al manco- no deixin passar faltes d'ortografia i després deixin publicar tants de disbarats damunt la nostra llengua i la nostra cultura.

- Que s'hagin de perdre les millors forces i alegries amb beneitures i breguetes (ve de brega i no de braga) talment com si deixàssim que la part millor del cuinat quedàs aferrat al cul de l'olla.

- Que jo m'atreveixi a dir-te les coses que tu ja saps molt millor que jo.

Jaume Santandreu

L'AMO EN JOAN BALLESTER "SOLAIES"

-UN NOSTÀLGIC RECORD-

Quasi tots, una o altra vegada, haurem comprovat que davant una paraula, una fesomia, una acció... ens ha venguda al cap una imatge, un record de la nostra infantesa, dient poc més o manco: "Mira, ara això m'ha fet recordar que una vegada quan era petit...".

Si alguna vegada ens passa això, ¿quants de records i vivències de la infància romanen enterats i possiblement hi romandran sempre? ¿Aquestes vivències "marquen" d'alguna manera

la nostra existència? Potser que algunes, gairebé totes -segons teories- ens deixen petjada en el nostre ésser, d'aquí l'extraordinària importància que té el possibilitar un ample ventall de vivències als nostres nins.

Un exemple d'aquesta esmentada importància potser n'és la següent contarella d'un pas succeït:

Deu fer uns vint-i-sis o vint-i-set anys, no ho record exactament, devers 27, per dir-ne un. Allò sí que era altre temps!

Els al.lots "grans" (s'entén abans de l'edat de començar a fer feina), feien coves, ponts i passos a "Sa Cova" -avui solars- per defensar-se, en cas de guerra amb els "coreanos", i contaven les gestes dels fets passats.

Els carrers on jugaven els "petits" no coneixien l'asfalt, la majoria dels vehicles eren carros i el Lloc Sagrat era una altra cosa.

En el transcurs de tota l'època estiuenca, els qui no teníem edat per anar a collir ametles a Pocafarina, procuràvem matar el temps a part o banda, i a l'horabaixa, invariablement, abans de sopar i de que la gent sortís a la fresca amb les ametles a pelar, abans de que l'amo'n "Sebastià de Balafi" -menys vegades de les que haguéssim desitjat- tregués el flabiol... tots els nins del carrer vetlàvem, un d'aquí, un d'allà, la mateixa porta; i gairebé diàriament la nostra espectació es veia recompensada, uns dies una mica més prest, altres una mica més tard sortia l'amo en Joan portant un taburet. Cerimonialment aquell vellet baixet i de cara simpatiquíssima -al manco per a nosaltres- el col·locava vora el portal del nº 8 del carrer de la Creu i s'asseia esquena-paret amb el gaiato a les mans.

Amb la mateixa promptitud que van les ovelles a la grapada de faves o les abelles a la mel tots els nins ens hi arremolinàvem: En Jaume, en José, na Cati...

I l'amo en Joan, sense més interrupcions que les pauses d'efecte intrínseques a la contarella, començava la rondaia, o la contarella, o la ximple xerrada...

Una vivència infantil, que ara em sembla nostàlgica i que havia quedada soterrada, apagada com foc colgat, i que sens dubte hauria quedada així, soterrada si no fos que uns fets més o menys casuals me l'han feta resorgir.

La lectura, sobre tot, de Bettelheim i Propp, així com les explicacions d'en Gabriel Janer m'han fet veure la importància d'aquells aparentment intrascendents horabaixes estiuenca. Ara, vint-i-set anys després i en un contexte completament diferent, sent un profund agraïment envers la persona i les contarelles d'a-

quell home al.loter que n'era l'amo en Joan Bailester "Solaies" -o al manço nosaltres l'anomenàvem així-. Agraïment perquè avui sé que amb les seves rondaies l'amo en Joan m'ajudà a encarar-me amb la realitat. Potser sense adonar-se'n ens feia escola "de vida" a través de les rondaies i ens anava dient i repetint -que la vida s'ha de viure, que cal arriscar-se com s'arrisquen els herois de les rondaies per arribar a bon fi.

-que el transcurs d'això que en diem vida no és tot color de rosa, si no que a vegades es tiny de verd, vermell o negre.

-que, enc que hi hagi dolentia estesa, a la vida hi ha un moment transcendent en què hem d'abandonar el niu, que hem de deixar la casa dels pares per envestir la pròpia aventura, i que un dia arribarà en què aquests ens deixaran irremissiblement.

-que la por, sigui al renou, a les persones o al sexe és por sòlament fins que hi ha coneixement, que vista d'aprop no és tal.

-que l'enginy és l'arma més adient i eficaç que té la gent humil per vèncer les adversitats de la vida.

-també que no val la pena fer el mal, que tam mateix a la llarga mai no treu profit.

-i que vam néixer a una terra determinada i concreta, amb uns costums i una llengua i un ésser que són nissaga.

Tot aquest bagatge de missatges transmeten els contes populars; uns missatges que avui s'han substituïts pels que transmeten els dibuixos animats de la TV, car resta ben oblidat, dissortadament, el vell costum de contar rondaies als nostres nins.

Era un altre temps.

¿Què "ensenyen" avui, als nostres nins, els atractius dibuixos de la TV?

¿Com seran els homes de demà?

¿Val l'esforç aprendre rondaies, memoritzar-les i contar-les als nostres fills i néts?

Pensem i... facem.

Guillem Pont

carpinteria

HERMANOS FEBRER

Cra. Son Servera, 26
Tno. 56 90 74
SAN LORENZO

1

-PERILL-

Per si algun dia us trobau desenfeinats, m'atrevesc a comanar-vos una volteta, en cotxe o a peu, pel creuer, o millor dit, desgavell que es forma en l'antiga confluència del camí de Ses Planes a la carretera d'Artà.

Possiblement us n'adonareu del perfecte i reguilar pis de la carretera, de l'amplada que aquesta té... i de que hi ha un carrer i camí de Ses Planes que acaben en un perillós i no convenientment assenyalat desnivell.

Un quan ho veu pensa que és evident que a l'empresa que arreglà la carretera li preocupa poc el que pugui passar a la gent que casualment transiti per aquells indrets; i dic casualment perquè la gent que en té costum ja procura voltar abans d'arribar-hi.

Avui encara sols és un perill; després d'un probable i no desitjat accident serà una vergonya. Llavors potser algú dirà que l'accidentat badava o feia massa via, o el compatiran... quan en realitat qualcú deu tenir l'obligació, al menys moral, de prevenir-ho.

2

-IMPRESOS-

La gent perd por. És evident.

Sortosament hi ha gent, entitats que han perduda la por a escriure, malgrat el perill que re presenta tot escrit imprès, en el sentit que per la seva qualitat d'inamovible, d'ésser pacientment i pausadament jutjat sobre el que diu, i també -potser la parcel·la més interessant- el que deixa de dir, malgrat això, deia, en breu temps han arribat a les meves mans tres documents:

a) Un de la Parròquia, que ja ens hi té avesats -temporalment i quan dona els comptes-, on presenta unes pistes per fer la penitència ben interessants i enriquidores a nivell espiritualment humà. De banda creences concretes.

b) Un "Boletín informativo" del "Colegio Público comarcal" dirigit als pares, on s'informa del canvi de nom, de les darreres reformes (ben interessant), de les persones que componen el Claustre, Junta Econòmica i Consell de Direcció, així com del deure de confeccionar, entre claustre i APA, un reglament intern del centre

c) Una fulla informativa -convit de l'Associació de Pares, on apinyadament es dona compte de problemes i activitats.

Potser aquests inusuals impresos representen una petita passa en aquest lent caminar de poble.

Llàstima. Llàstima que el nostre Consistori, malgrat el grenyal acord, encara no s'hagi de-

cidit (enc que fos com aquella autolloança del vell Consistori serverí, ja haurien fet el que van acordar i així rentarien la cara als qui sempre remuguen).

3

-SUPOSEM-

Suposem que... a Sant Llorenç es paguin uns 5.000.000 de ptes. als dissortats i necessitats jornalers que per avatars de l'economia s'han quedat sense poder fer gens ni mica de feina (la xifra de 5.000.000 és purament imaginativa car pels càlculs a fer, tant se val que la multipliqueu o partigueu)

Suposem, fent numeros rodons, que es paga un milió per cada mil habitants, el resultat a nivell nacional seria:

1 milió x 12 mesos x 35.000 (si hi ha 35 milions de persones), que fan 420.000.000.000 de pessetes anual que cobren els "parats".

Bé, suposem, que és molt suposar, que hem fet els números grossos; és igual, ho podem dividir per dos, i quedaran 210.000.000.000 ptes. Que encara és gros? Idò ho tornarem dividir per dos i quedaran 105.000.000.000 (i així ho podem anar dividint fins a la mesura que us pareixi mes real, tant se val).

Suposem, que és molt suposar, que la meitat dels que cobren són realment "necessitats", que maldament vulguin "no tenen feina". Encara restarien uns 50.000.000.000 de ptes.

Bé. idò ara deixem de suposar i... demanem-nos Qui paga aquests 50.000.000.000 de ptes?

Pareix evident que són els mateixos, o altres TREBALLADORS (i dic evident per la notícia de la sentència del Tribunal sobre els deutes de la família March a Hisenda), car si alguns dels grossos no paguen, QUI PAGA?

4

-PENSAMENTS-

Desig

Psssch! Psssch!

Em vols ajudar, per favor?

...

Necessit retrobar un desig, el desig d'ésser humà.

Intuïció

Adesiara ho intuesc
m'aferr als llibres

o als pensaments

o al perdre temps

perquè som incapaç d'aferrar-me als cossos.

El teu dolor

I ara

que no duc els ulls térbols
ni pel beure ni pel costum,
tenc la força de la sinceritat
i puc dir-te:
malgrat el que pugui haver dit o pensat,
malgrat el que pugui dir o pensar...
mai
no me n'adon del teu dolor.

El fer

Entre
llaments
d'impotències,
de desconeixaments
i d'altres excuses
ens passa el temps sense fer.

Taca blanca

A vegades
quan veig taca blanca de poble
des de l'altura estant,
m'imagin
magrana crivellada.
Quan hi som aprop
sols veig grapada de fesols.
Pot ser la taca blanca
ni és magrana
ni és fesols.

Guillem Pont

PEP BLAU

FERRER MECÀNIC

Carrer Ferrocarril, 1

SON CARRIÓ

Espipellades

Que no sabeu quina la diven? Idò que es dissabte de Sant Antoni cada grupet polític tenia es seu propi fogueró. N'hi havia de més animats i de més seriosos, de més elegants i de més grollers, de més grossos i de més petits,... Lo que això sí, el dimoni va anar a tots, que no és ho mo de fer parts triades. No i m'han assegurat que no se'n va dur ningú a l'Infern. Degué es-

ser perquè tenia Sant Antoni a prop, que si no!

An es nostro, que també en férem, s'Ajuntament hi va enviar, com an ets altres, un poc de vi i una coca feta a s'Illot, que per lo vist pareix esser que en saben fer més que per aquí. Ho veis com també mos estima?

Enguany ses carrosses varen anar ben animades. Es municipal que les comptava me va dir que, entre una cosa i s'altra, hi va haver devers vint participants. Fins i tot en vaig destriar un que gravava sa festa amb un "video". Llàstima des a música!

Aquesta no va de berbes.

Es qui vos heu apuntat a s'índex general d'es deu anys, pensau que no vos convé enquadrar ses revistes de l'any passat fins que el tengueu. Si no hi ha res de nou no estarà gaire a sortir a rotlo.

¿Que no vos ne teméreu que es dilluns de Sant Sebastià es "polític anònim" va tornar tirar dues grapades de pamflets p'es carrers d'es poble?

Aquesta vegada, mira per on, xerrava bé de sa Revista i malament de s'Ajuntament. Deia que trobava que una "persona autoritzada" havia de donar explicacions an es poble d'així com fugien es duros.

Per sa part que mos toca, li volem agrair s'ad verbi "hàbilment" que mos enfloca, però també trobam que mos toca puntualitzar que a sa paraula "ARA" no l'escriguérem amb "H", com ell diu. Amb això de sa gramàtica no poden badar gens, que per coses més petites mos han dit que som uns catalanistes perduts.

I com que sé cert que llegirà aquesta plana - diu que esperava ilusionadament sa Revista- li vull fer sebre que, si vol, una altra vegada mos pot enviar sa fulla a noltros i la hi publicarem. Així, a més de sortir-li més barat, la llegirà molta més gent (pensau que fins i tot l'enviam an es ianquis). Ah! i si vol conservar s'anonimat, també pot signar amb un seudònim, que just que ho sapiguem noltros ja n'hi ha bé prou per publicar-la. De res, homo, no ho paga.

A darrerries de l'any passat, es secretari, es ca i sa dona se mudaren a Son Carrió.

Sempre dóna un poc de consol que al manco una part de lo que li pagam -es lloguer-ho gas ti dins es nostro territori, i així no ho hem perdut tot.

Que els déus li siguin propicis.

Josep Cortès

LA SEGONA MORT

adaptació del
conte del mateix
títol de
M. ANGEL RIERA

per
**TOMEU
MATAMALAS**

QUE BAIXIN
DEL "CAMION."

(De "Comunitat Escolar", butlletí de l'associació de Pares d'Alumnes del C.N.M. d'Esporles)

Quan un pare que pertany a aquesta Associació tan activa de l'Escola d'Esporles em va proposar fer un escrit per una revista informativa de la mateixa associació i que tractàs sobre el català a l'escola, no ho vaig dubtar un moment, vaig acceptar sense pensar-ho, perquè crec que tenc coses que dir i la gent té dret a rebre informació per després poder opinar i actuar amb un poc més de coneixement de causa. Vaig acceptar també amb un poc d'optimisme pensant que si havia pogut aportar un poc de llum als pares de Sant Llorenç, després d'haver treballat a la seva escola durant un any, també podria ésser profitós pels pares d'Esporles. Per poder contestar a la pregunta que encapçala i retola aquest treball hi haurem d'anar per parts, analitzant la situació, els problemes i les perspectives de la nostra llengua.

SITUACIÓ DE LA NOSTRA LLENGUA A LA SOCIETAT

La nostra llengua, és a dir, la llengua que els nostres avantpassats, els repobladors catalans, varen dur a aquesta terra durant el segle XIII, ha estat des del segle XVIII perseguida i atropellada. Ha tingut moments de floreixement durant la Renaixença, de normalització a principis d'aquest segle, d'intents de normalització durant la Segona República i ara mateix. Una vegada que Castellà ens imposà el Castellà com a llengua culta pels documents oficials, pels noms de botigues i comerços, pels noms dels carrers, pels diaris, dins les escoles etc. el mallorquí quedà reduït a un "status" de llengua inútil, de llengua vilatana, de llengua de carrer, de llengua productora d'analfabets sense possibilitat d'alfabetització. Per contra, el castellà es converteix en llengua culta, llengua única amb possibilitats d'alfabetització i llengua única per poder lograr un ascens social i econòmic. Per tant, les classes poderoses i benestants aviat abandonaran la seva llengua, el mallorquí, i es passaran a la llengua superior, la llengua de promocio oficial, la llengua que possibilita ocupar els millors llocs professionals. Els seus fills mallorquins ja no tendran possibilitats a ca-seva d'aprendre la seva llengua; potser l'aprenquin quan siguin més grans, pel carrer.

Aquesta evolució no s'atura, segueix, i les classes mitjanes primer, i les baixes després, imitaran les classes superiors perquè tots desitgen millorar la seva posició dins la societat. Mentrestant s'anirà deteriorant el parlar tant en una llengua com en l'altra. Les interferències, castellanismes i mallorquinismes faran que la gent denoti la seva procedència quan parlin en castellà. Qui no ha tingut la sensació de persona inferior a una altra amb parell preparació intel·lectual procedent de la Península quan parlaven es castellà?

La immigració, especialment a les grans ciutats, Pal

ma en el nostre cas, serà un factor decisiu de castellanització. Els nostres pagesos seran els qui guardaran amb més fermesa la puresa de la nostra llengua.

L'escola, els diaris, la ràdio, la televisió, l'obligació de parlar en castellà als llocs oficials, aniran arreconant la nostra llengua, que quedarà bastant desfigurada i sòlament conservada als nostres pobles i a les nostres contrades.

Quan una llengua arriba a aquesta situació, ja sòlament li queda un altre pas dins l'evolució i dins el descens imparable en el seu ús, i és la desaparició i la substitució per l'altra llengua de prestigi. Però abans d'arribar en aquest punt que significaria la pèrdua total de les arrels i de la personalitat dels mallorquins, pot ocórrer que sorgeixi un moviment, un nucli, unes forces que intentin que la llengua del poble torni a ésser una llengua com qualsevol altra del món, és a dir, una llengua de la qual no tinguin que avergonyir-se els seus parlants, els qui l'han apresada quan la seva mare els donava de mamar, i que tinguin el dret a usar-la al menys dins el seu país o regió. Aquesta crec que és la situació actual de la nostra llengua a Mallorca. Encara no s'ha frenat la seva caiguda, però s'està frenant...

SITUACIÓ DE LA NOSTRA LLENGUA A L'ESCOLA

La massiva escolarització i la seva obligatorietat ha estat un altre element molt important de castellanització. L'única llengua que s'ha ensenyat a l'escola ha estat la castellana i amb mètodes repressius pels alumnes que usaven entre ells la seva llengua.

Encara no fa vint anys que molts de mallorquins de poble que estudiaven a cert col·legi de Ciutat eren castigats a no anar a ca-seva els caps de setmana per haver parlat en mallorquí. Quant als mestres, la seva ensenyança en mallorquí era suficient motiu per ésser expulsats del cos d'ensenyants.

Avui la situació ha canviat i un Reial Decret primer i una Ordre Ministerial després, regulen l'ensenyament del català a l'escola i manen que aquesta llengua sigui ensenyada a tots els nivells durant un temps aproximat de tres hores setmanals. La nostra llengua ha passat a tenir un tractament parell al de les llengües estrangeres, però per aquí hem de començar a fer camí. Encara són bastantes les escoles, especialment les privades, que no compleixen l'esmentat decret perquè no poden o perquè no volen. A altres parts s'ha convertit l'ensenyança de la nostra llengua en assignatura de segona categoria. En alguns cassos, l'escola ha aconseguit que certs nins que abans davant el català sentien indiferència, en aquests moments l'odiïn. Però no tot és negatiu; a bastantes escoles s'ensenyava el català amb una didàctica i una metodologia activa que supera en tot i per tot la metodologia que es venia utilitzant per ensenyar el castellà. A les escoles la situació no es normalitzarà fins que la nostra llen

gua no aconseguí una posició idèntica a la que tenen avui les matemàtiques i la llengua castellana.

PERQUÈ CATALÀ I NO MALLORQUÍ?

Per respondre a aquesta qüestió vos remet a la lliçó inaugural dels cursos de llengua catalana 1978-79 organitzats per l'Obra Cultural Balear i que va pronunciar el filòleg mallorquí D. Francesc de Borja Moll. Aquesta lliçó ha estat declarada d'interès per a les Illes pel Consell General Interinsular, qui l'ha publicada per a la seva difusió.

Després d'explicar l'evolució soferta d'una sèrie de paraules llatines i mostrar les diferències i similituds entre les resultants, tant castellanes com catalanes, escriu:

"Davant aquests fets, rigorosament comprovats, és superflu demanar si és justificat el nom de català aplicat a la llengua de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa. La resposta lògica, científica i lliure d'apassionament, és l'afirmativa. Si el mallorquí, el menorquí i l'eivissenc formen un conjunt que s'identifica amb el parlar de Catalunya i que prové del fet d'haver-nos duit aquesta llengua els repobladors catalans, el nom de l'idioma és "català", tan justificat com ho és el de "castellà" aplicat a l'espanyol de Ciudad Real, de Granada, de l'Argentina i de Mèxic, perquè Castella la Vella va ser el nucli impulsor de la Reconquesta que propagà la seva llengua a l'Espanya Meridional i a l'Amèrica Espanyola".

"Així com un escriptor de Cuba o de Guatemala no diu que escriu en cubà ni en guatemaltec, sinó en castellà o espanyol, i un periòdic de Canadà no s'escriu en una cosa que es digui "canadenc", sinó en francès o en anglès, un literat mallorquí pot ben dir que escriu en català. És clar que, si l'interessa que se sàpiga que escriu en llenguatge col·loquial de Mallorca, de Menorca o d'Eivissa, pot dir amb tota veritat que escriu en mallorquí, en menorquí o en eivissenc, així com els Quintero a vegades escrivien comèdies en andalus."

Crec que aquesta llarga cita de l'opuscle abans esmentat és prou clarificadora. Jo sols hi afegiré que quan un pare va a un mestre i li diu que ensenyi al seu fill en mallorquí i no en català li està demanant un impossible. No es pot ensenyar mallorquí sense ensenyar català, igualment que no es pot ensenyar murcià sense ensenyar castellà.

D'acord que empram certes paraules diferents per anomenar les mateixes coses a les Illes i a Catalunya, però això passa a qualsevol llengua del món. Aquestes paraules són sinònimes i cadascú utilitzarà més les que són pròpies i podrà si vol utilitzar les altres que pertanyen a la mateixa llengua. A dins Mallorca passa exactament igual, i a diferents pobles utilitzen diferents paraules per anomenar els mateixos objectes i per això ningú no ha dit que parlen llengües diferents.

QUÈ PODEN FER ELS PARES?

Els pares, tenint en compte el Decret i l'Ordre Ministerial que regulen l'ensenyança de la llengua catalana en les seves varietats a les Illes, poden sol·licitar de la Comissió Mixta Ministeri d'Educació-Consell General Interinsular que disposin el que faci falta per a que els seus fills rebin l'ensenyament en la seva llengua, cosa tan normal que per demostrar-ho basta dir que això és el que ocorre a qualsevol nin del món que viu a qualsevol part del món. No és que els pares hagin de demanar una cosa especial, sinó que el que han de fer és demanar una cosa normal: que l'ensenyança de l'escola sigui una continuació de l'ensenyança rebuda a la família i que si un nin durant cinc anys ha sabut que una post de fusta aguantada damunt quatre cames era una taula, que ara no sigui l'escola la que li ho negui i li digui que allò és una "mesa". En una paraula el que no es pot fer és seguir desmontant les estructures que l'al·lot ha anat formant, destruir-les i haver de tornar a muntar tot l'edifici. Molts de nins ho supen, però molts d'ells queden marcats per a tota la vida. Bona part de fracassos escolars estan motivats per aquesta situació diglòssica social de la qual no estan suficientment conscienciats ni els pares ni els mestres. I els nins ho paguen.

QUÈ PODEN FER ELS MESTRES?

No podem somniar truites. Els mestres amb la seva tasca no poden modificar la societat. Els mestres són peons al servei d'aquesta societat, al servei del sistema educatiu que més o manco va reproduint de generació en generació el tipus de societat que volen les classes dominants.

Però el mestre ha de preveure que dins trenta o quaranta anys la situació de la llengua estarà normalitzada, i el primer que ha de fer és ensenyar la llengua del nostre país, tal com preveu el Decret, després ensenyar-la tant de temps com ensenya el castellà, per donar-les la mateixa categoria. Més envant ensenyar qualche altra matèria en català, i per últim arribar a fer tot l'ensenyament en la nostra llengua, procurant que el nin tingui també la possibilitat d'aprendre el castellà.

Els mestres poden ajudar als nins castellano-parlant a que s'integrin a Mallorca, a la nostra cultura, a les nostres tradicions i per això és primordial que se'ls ensenyi una llengua que mentres no la sàpiguen motivarà en certa manera una marginació.

Els mestres també poden ajudar a la integració dels seus companys parlant-los en mallorquí, ja que en cas de no fer-ho retarden la possibilitat de que aquests mestres se sentin com si fossin a la seva terra.

PERSPECTIVES I CONCLUSIONS

Les perspectives s'han anat apuntant a mesura que anàvem redactant aquest escrit. Tot el que s'està fent

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

per a la normalització de la nostra llengua a l'escola és positiu, però això no implica que sigui eficaç. I és en aquesta línia que hem d'actuar pares educadors i alumnes. Cada persona té unes arrels a les que no pot renunciar sense renunciar a una part important de la seva persona. Avui els pares han d'exercir el dret d'exigir que els seus fills siguin ensenyats en la llengua del nostre poble i els mestres han de complir amb el seu deure d'ensenyar-los. Vull acabar esperant que els serveixi de qualque cosa aquest escrit, amb una frase del nostre poeta Marià Aguiló:

"POBLE QUE SA LLENGUA COBRA, SE RECOBRA A SÍ MATEIX"

Joan Lladonet

SANT ANTONI

Foguerons i carrosses són els elements centrals de la festa de Sant Antoni, una festa ben arrelada encara:

La nit del dia 16 cremaren a Sant Llorenç una quinzena de foguerons. L'endemà, vint carrosses i comparses foren beneïdes. Els dos dimonis, acompanyats per Sant Antoni, ballaren al so de la cançó, i feren por als més menuts, després se sorprendien quan el dimoni es llevava la careta i veien que no tot era tan horrible com pareixia, i que la por, vista de prop, no és res. És realment admirable que amb tan poca cosa es pugui fer tanta festa. Però les festes populars són així: d'una gran senzillesa, però amb una profunda significació.

Tant el nombre de foguerons com el de carrosses ha ultrapassat enguany totes les previsions que es feien en un principi.

Un dels protagonistes de la festa ha estat, un altre any, l'amo en Toni Fai, i amb ell l'amo en Pep de Son Berga. Guitarra i guitarró penjats al coll, van recórrer tots els foguerons, situats en els punts més extrems de la vila, escampant la cançó. Realment la festa de Sant Antoni no és com les altres festes. La festa de Sant Antoni és participació. Per Sant Antoni no hi ha festa si ningú no fa foguerons, si ningú no fa carrosses. La festa de Sant Antoni es pot pesar amb els pesos de la participació. Caliu significa, per Sant Antoni més que mai, calor i entusiasme, ardor i simpatia, foc i cordialitat, brasa i animació, escalfor i acollença. No temem que Sant Antoni continui movent la gent com ho ha fet enguany, i encara més; i d'aquesta manera conservarem viva una tradició màgica.

P. J. Llull

CURSET

CURSET DE SEGURETAT EN EL TREBALL

Durant el mes de gener, ha tingut lloc a la Biblioteca Municipal, sobre higiene i seguretat en el treball. Aquest curset s'ha desenrotllat en quatre xerrades en el transcurs de les quals s'ha fet una reflexió sobre els accidents durant la feina i la manera d'obrar en un cas d'aquests. Les quatre xerrades s'han celebrat els dies 4, 11, 18 i 25.

La temàtica ha estat diversa: socorrisme i primers auxilis, la respiració artificial; accidents i perills durant les operacions de manutenció i durant les maniobres amb la maquinària agrícola; prevenció, perills elèctrics, insecticides.

El curset ha estat patrocinat per la Cambra Agrària Local, l'Ajuntament i el Ministeri de Treball i Seguretat Social. Prop d'una trentena de persones hi han assistit. El darrer dia hi va haver un senzill refresc.

P.J.Ll.

CLINICA VETERINARIA

T. 554265

Hernán Cortés, 3
 MANACOR
 HORARIOS M. M. J. V. 6 a 8 tarde
 CONSULTA S. 11'30 a 1'30

Burgues, s/n.º
 (detrás parque municipal)
 Tel. 58 16 79
 FELANITX
 HORARIOS L. M. M. J. 6 a 8 tarde
 CONSULTA D. 11 a 1

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35
☎
56 93 10
Sant Llorenç

CARTA OBERTA A JOAN ROIG "DALMAU".

El diumenge dia 24 de gener, vaig veure al bar de la Plaça -no sé si als altres també n'hi havia- una fulla signada per tu on m'acusaves de calumniador, i m'asseguraves que em posaries una querrela criminal. No et parlaré aquí de tot quan feia referència a la "horda de patriòtics señores" perquè pareix esser que, si no ho he mal entès, no et referies a mi. Diré tan sols que crec que no hi ha per tant, pel simple fet de demanar-te explicacions. Es veu que no hi estàs gaire avesat. Però sí que et parlaré del punt tres, que, pels qui no l'hagin llegit, reproduiré aquí:

"3º Debido a que estos señores se aprovechan de la calumnia del Sr. Cortés y de mi nombre para atacar de nuevo, me veré en la necesidad de ponerle querrela criminal al Sr. Cortés. (...)"

Diuem, Joan, que estam a un Estat de Dret, i dins aquest sistema jurídic, la decisió que has presa de posar-me un plet crec que és la més correcta que podries prendre. Si tu creus que jo he amollat calúmnies contra tu, el millor que pots fer és posar l'assumpte en mans dels Tribunals i que siguin ells els qui diguin si és una calúmia o no que hi ha hagut irregularitats de més d'un milió de pessetes a la teva gestió al front de la recaptació d'imposts municipals.

És més, em faries molt content si duies la cosa envant, així, quan el batle, el regidor d'hisenda, el secretari i els funcionaris, baix jurament, declarassin tot el que saben damunt el teu assumpte, ja no hi emportaria escriure "irregularitats" entre cometes, sinó que posaríem milions, cents de mils, mils, cents, pessetes i cèntims punt per punt, i el poble estaria enterat de tot el que ha passat. Però, si vols que et digui la veritat, Joan, no crec que me'n pòsis cap de plet, perquè tu saps ben cert, però ben redcert que hi hagut talons duplicats per valor de més d'un milió de pessetes, tal com m'assegures l'endemà d'haver sortit el teu

escrit, quan vengueres a veure'm; també saps ben cert que pèr parlar d'aquest assumpte hi va haver una reunió a l'Ajuntament, un poc abans de jo publicar-ho a la revista (també em confirmares això); i també saps ben cert que malgrat haver-te compromès a fer-ho, deixares de cobrar una bona partida de milions, tal com consta a l'acta del Ple extraordinari del 30 de novembre de 1980. I tot això i moltes coses més que no sabem, davant el jutge, sortirien, i tenc la lleugera impressió que a tu no t'interessa gaire que surtin.

A un altre punt dius que en el teu període de cobrança "cometí errors, por mi falta de experiencia, mi falta de tiempo, e inclusive estoy dispuesto a aceptar errores de cálculo, pero NUNCA el haber intentado apoderarme del dinero del PUEBLO".

De manera que dius que has comès errors de càlcul perquè no tenies experiència ni temps, i no vols admetre irregularitats? Deu ser que aquests errors són completament "regulars", idò! I a més, pensa que jo no he dit enlloc que has intentat apoderar-te dels doblers del poble. A això, Joan, HO HAS DIT TU, deduint-ho del meu comentari. Ja se sap que, com diu aquest "honrado, listo y trabajador pueblo", QUI ÉS CONFRARE, QUE PRENGUI CANDELA, i per lo vist, Joan, tu n'has presa.

I ja, per acabar, vull afegir que, segons la meua opinió, el punt sis és una estimació personal teva que s'ajusta molt poc a la realitat, perquè tu no n'has donada cap d'explicació, ni has contestat a ningú. T'has limitat a amollar insults i amenaces per desviar l'atenció de la gent i per veure si ens assustaríes un poc i no en parlaríem pus damunt la Revista, però jo, Joan, no puc consentir de cap manera que em diguis calumniós i mentider públicament sense donar una resposta davant tothom.

Si vols res, ja saps on em pots trobar.

Josep Cortès

Restaurante Barbecue

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

EN MIQUEL FALERA

En el començament de l'entrevista, en honor de la veritat ho he de dir, estava una mica nerviós. Pensau que em trobava davant un dels personatges llorencins que més influïren, per bé o per mal -mai ho sabrem-, a la marxa del Club Card i, conseqüentment, de la Revista. I foren aquests nervis els que feren que, a l'hora de donar un caire informal a l'entrevista, mig tancassin la porta de l'humor i em sortís una cosa més bé tirant a seriosa. Més tard, a ca-meva, he pensat que això li havia d'haver dit així, i allò així deçà, però, com que ja no hi ha remei, m'he hagut de resignar a oferir-vos-la tal com segueix.

PAMFLETS P'ES POBLE

-Miquel, i que has vist aquests papers que hi havia avui de matí p'es mercat?

-No. Però un homo d'edat m'ho ha dit. I que deien?

-Res. Se queixaven de que s'Ajuntament no ha gués donat cap explicació d'aquelles "irregularitats" que deien que hi havia amb so recaptador.

-Jo, a primera vista, compartesc s'idea d'aquests. Pareix que si a damunt una revista local com sa vostra se diven aquestes coses, a s'Ajuntament li toca dir, al menos, que hi ha hagut unes anomalies, però s'han resoltes favorablement o lo que sigui, i ha estat això, per allò, ... en fi, havia d'haver donat una explicació.

-Jo també ho trob, però s'Ajuntament no mos hi té gaire avesats en això.

-Això és lo raro, perquè amb sa democràcia, pareix que havia d'haver canviat tot, al menos a s'Ajuntament. I si vols que et sigui sincer crec que es joves que esperaven aprendre qual que cosa, hauran pogut aprendre molt poc. Pareix que hi faltava estar un poc forts en política i administració i no domés arribar i besar es sant, com deim noltros. Jo consider que s'Ajuntament és com una empresa, i no vol dir que hagin d'estar supercapacitats, però al menos han de voler fer feina i han de tenir un poc de sentit de responsabilitat.

-I aquests papers, qui els deu escriure? Com llamp no ho posen a sa Revista o a un diari?

-Jo voldria veure'n un, que no n'he vist cap. Crec que seria molt interessant es publicar-lo, ara bé, lo que passa és que molta gent pareix que se'n fot de tot. No se si és que hi ha massa dobbers, o si sa gent no és política, o si diu que tanmateix ja ho arreglaran ets altres. I hem de comptar que si voltros no en parlàssiu damunt sa Revista, jo damunt es diari no veig

res mai. I és assombrós que es joves de devuit o vint anys, que pareix que tocarien estar capacitats, que no vulguin sebre res de res. No ho comprenc. Amb lo que vares escriure, si jo hagués estat dins s'Ajuntament, me pareix que t'hauria agafat i t'hagués dit: "Meiam, Pep, anem a veure què és això". Eh?

-Es una llàstima que si hi ha gent amb qualque cosa que dir no mos ho doni, i li ho publicariem. Hi hauria molta més gent que ho llegiria. Si vengués es cas que sabessis qui és, li podries dir que tenim una tirada de 300 revistes i sempre tendrà més difusió.

-No passis pena. I ja que és una cosa que interessa an es poble i a lo millor te poren dir que en varen tirar pocs, perquè no agafau una fulla i la hi posau?

-És que noltros no podem publicar anònims. Ho podem publicar sense es nom, però hem de sebre qui ho ha escrit.

-Això està bé. En fi, pareix que al menos hi ha qualcú que s'interessa p'es poble.

S'AJUNTAMENT D'AVUI

-Peguem a un altre punt. Trobes que ho pagava fer tant de trull per llavors tenir lo que te nim?

-Jo consider que sols no hi emportava donar una passa envant, Ara bé, lo que han fet és d'agrair. Però jo lo que esperava és que hagués canviat algo de s'altre règim, que hagués estat més obert, que hi hagués hagut bolletins informatius, en fi... que informassin a sa gent. Mos recordam que, recentment, per lo de ses Normes Subsidiàries, se va demostrar que aque lla gent no sabia res de res. O sigui, no havien informat an es poble. Igual que a sa carretera d'Artà, que jo agrasc que s'hagi asfaltada, però me pareix que antes s'havia d'haver fet una gestió per posar es bordillos i que sa gent hagués fet ets empedrats.

-Creus que hi fa falta mà de mestre?

-Jo crec que hi fa falta gent amb ganes de fer feina. A més, te diré una cosa, que si, llevem ses ideologies, però si a mi em venguessin vuit o nou tios tan feiners com tu, encara a lo millor me farien dir que sí. Perquè allà lo que fa falta és que hi vagin cada dia, cada dia, cada dia. I no olvidem que avui, amb molt bon criteri, cobren. Algo, però un homo quan se presenta a una cosa, ha d'estar dispost a justificar es sou davant es poble. I segons tenc entès ells van a cobrar. I és lo que li vaig dir a un: "Ell si feis un poc es colló, en quatre anys no haureu perdut es temps que jo hi vaig perdre amb un, dins s'Ajuntament". No vull dir

tots, però sí més de sa meitat. Jo hi he anat un parell de vegades per feines i no hi he trobat mai es batle. A lo millor també en tenia... I a voltros que vos diven quan anau a cercar notícies?

-No! Nosaltres és que no en tenim costum d'anar-hi. Domés solem anar an es plens. Com que ses permanents no són públiques...

-No i hi ha bastants de pobles que ho són, no? -Sí.

-Jo crec que si en haver acabat es plens haguessin deixat xerrar, enc que fos de manera informal, sa gent p'entura s'hagués animat un poc més...

-Sa gent té part de culpa, però també en té s'Ajuntament, perquè sa veritat és que es plens són molt avorrits. Aposta faig ses cròniques un poc de collonada, i no és que no siguin prou serioses, però si no te'n rius un poc, sa gent no ho llegeix.

-És que quan varen partir, segons lo que deien, pareixia que tot havia d'anar com una rosa. Si haguessin seguit informant..., que han fet una cotxeria? molt bé, que han fet un Parc de la Mar?, d'acord (no me pos que si feren es negoci ells o ets altres, però sa veritat és que ha quedat bé).

-Llàstima que no mos ne facin un an es poble.

-Exacte. Això és lo que s'hauria de fer,

S'AJUNTAMENT D'AHIR

-Quines diferències hi veus de s'Ajuntament actual an es que hi havia quan tu eres batle?

-Hombre, jo hi veig una diferència total. En aquells temps se pot dir que tot s'aprovava per unanimitat, però, i n'hi ha molts de vius que ho poden corroborar, totes ses coses que se feien les ho consultava i es concejals estaven enterats de tot lo que passava dins s'Ajuntament. I avui me pareix que n'hi ha molts que se'n van allà i no saben res de res. Que seran es partits? No ho se. A més, una harmonia de tots es concejals no l'hi veig. Llavors pareixia que hi havia un cos i avui pareix que són quatre, i cada un d'aquests, amb sos seus pareix que tampoc no fa cos.

Llavonses miràvem de dur doblers de sa Diputació i fèiem coses: tenim ses carreteres més o menos ben arreglades, tenim llum, un polideportiu, en fi, tenim bastantes coses.

-Quin paper creus que ha d'esser es d'es batle?

-Un batle ha de tenir personalitat pròpia. Ha de tenir ses idees clares i ha de sebre mandar. Bon caràcter, bona mà esquerra i a un moment donat ha de sebre posar es metxero damunt sa taula, per no dir una altra cosa, i dir: "Senyores, s'ha acabat, és per aquí que hem d'investir". Sortir davant es problemes. Igual que un impressari, ha de ser s'organitzador.

-Te pareix que es nostro segueix aquest camí?

-Hombre, jo, d'ençà que és batle el conec molt poc, però no ho ha demostrat que sigui d'aquesta manera. No crec jo que hagi posat es metxero damunt sa taula cap vegada, sino que se limita a lo que vengui, i ja ho vorem!, passar un any, passar-ne un altre i passar-ne un altre i arribarem a ses pròximes, i si Déu el vol que el conservi! I si no, un altre!

-I que molts d'anys!

-I que molts d'anys!

-I quan tu eres batle, te pareix que vares tenir una actuació diferent an es començament que an es final?

-Quan me feren batle, jo me vaig traçar una línia que va ser es fer tot lo que podia en bé d'es poble. En es principi jo me vaig trobar que era un novato. Vaig trobar un Ajuntament totalment compost per amics meus, però que havien estat una partidá d'anys amb so batle anterior, i aquí mas o menos has de demostrar s'habilitat d'una persona, i no vaig tenir cap problema mai. I un homo va cobrant experiència, i an es nou anys al menos era un poc més veterano, no?

-Que va ser lo més important que feres?

-Hombre, jo vaig fer bastantes coses, que ara no hi emporta analitzar perquè seria massa llarg. Ara bé, una de ses coses que em va dur més feina va ser sa gasolinera, que, vulguis no vulguis és una cosa bona p'es poble. També tenia moltes ganes de fer lo de ses aigos, que ja tenim es projecte aprovat i es pou comprat an en Miquel Pelut, i consider que estava ben encausat. Ara bé, sempre hi faltaren es doblers, sobretot per sa depuradora.

-I en s'aspecte cultural?

-Hombre, en aquells moments vàrem llançar es Club Card, i a la llarga crec que haurà estat bastant productiu p'es poble. Gràcies a lo que heu presionat un mes i un altre mes, i tocar i tornar tocar, tenim una biblioteka, amb sa benevolència de s'Ajuntament, lo que és seu, da-le-hi.

-I lo que va anar més malament?

-Jo de ses coses dolentes me'n record molt poc. O sigui, les super. I concretant ara no me'n record ni una, ni una, ni una que anàs malament.

UN POC D'ELECCIONS

-Ja ho val! Bé. Parlarem un poc de ses eleccions. Com és que no te vares presentar?

-Jo t'ho diré. No vull dir una cosa per s'altra. A lo millor m'hagués presentat, però a un moment determinat sa meva dona me va llevar s'il·l·lusió i em va dir: "Mira, Miquel, deixa-ho anar, i si en tornar tens ganes de presentar-te ja te presentaràs".

(Continua a la darrera plana)

Es veu que amb això dels plens passa una cosa semblant que amb les menjades: quan un s'avesa a fer-les a la mateixa hora, en acostar-s'hi, ja se sent les rates que tresquen per dins la panxa. Al manco això és el que em passava a mi el vespre del set de gener, dilluns dels Reis -que, ara que en parlem, no tan sols no em deixaren res, sinó que em foteren la sabata que vaig deixar a una finestra de la Sala, la que dona al despatx del recaptador-, això mateix, dic, em passava a mi quan hi mancava poc per les vuit de l'horabaixa. I pareixia que aquesta vegada les rates de l'endarrer graven més fort que mai, tant que sols no em deixaren sopar a pler, bé perquè fos el primer conclave de l'any, i això sempre comporta la vana esperança de que, al manco alguna cosa canviï, bé perquè havia fet la pòlissa en els dos darrers de l'any passat -i molt de greu que em va sebre, creis-me!-

El secretari, diligent com sempre, amb dues grapades enllestí la lectura de l'acte del Ple anterior, i ho féu amb tanta soltura i falagueria, que si no fos estat perquè el regidor Puigrós n'hi va fer repetir un bocí, no m'hagués temut de res. Sempre dic -i mai no ho faig- que he d'aprendre bé el foraster. L'esmentat bocí feia referència a un pagament a LICOSA (la constructora-explotadora del Parc de la Mar) de devers tres milions de pessetes. Com que, si la memòria no em traïciona -cosa que s'estrevé més sovint que el que desitjaria-, em sembla que a Cala Millor no hem construït més que l'escola que havia de pagar l'Ajuntament de So'n Cervera i que a la fi-ja ho val!- pagarem noltros, i tenint en compte que tres milions, damunt damunt, sols basten per pagar-ne la meitat, podeu fer comptes com començarem l'any nou: gratant la butxaca i munyint dobbers cap a la mar!

El segon punt es va debatre tan aviat que sols vaig tenir temps d'aglapir la paraula "aprovat" i no us en puc donar més noves. Esper de la vostra benevolència que em sabreu perdonar.

El darrer tractava del pont que s'ha de construir sobre el torrent de Son Carrió. El regidor Puigrós proposà, a la vista del pressupost que havien fet els d'Obres Públiques, i que pujava a devers quinze milions de pessetes, dividir l'obra en tres fases:

- * Construcció del pont
- * Construcció dels murs de contenció del torrent.
- * Neteja del torrent,

i que cada una es fes en poder, donant, és clar, prioritat al pont.

També va dir que el pont totsol valdria dos o tres milions, però que un picapedrer li havia

dit que si ho feien de paret seca i plena de formigó, amb 400.000 ptes. tenia coratge de fer-lo. El regidor Puigrós trobà, i nosaltres també, que aiximateix hi havia trenques!, però, com que la resta de la concurrència no estava acabada de decidir, deixaren per un altre dia la discussió de la manera com s'havia de pagar, i quedaren que sollicitarien ajuda tècnica i econòmica al Consell, que per això està.

Josep Cortès

EL CINEMA ALEMANY

Fins a 1917 ningú no havia sospitat que el cinema alemany pogués ésser utilitzat per fins d'interés nacional. Foren els militars els qui obriren els ulls damunt aquest assumpte. El 4 de juliol d'aquest any, el general Ludendorff redactà un informe dirigit al Ministeri de la Guerra demanant "la creació d'un Comité Central Cinematogràfic capaç de combatre la propaganda anglesa". El mariscal Von Hindenburg recolzà aquest informe; el Dr. Von Strauss (director de la Banca Alemanya) estableix un pla i el 18 de desembre, el consorci de la *Universum Film Aktiengesellschaft* (UFA) estava constituït amb un capital de 25 milions de marcs. Aquell dia neix el cinema alemany.

La UFA comença a treballar al gener de 1918, sostinguda per les activitats militars, la indústria pesada i per les altes finances. Absorbeix unes quantes societats de producció i s'assegura la propietat de les sales (n'hi havia unes 3.000) on podia donar sortida a la seva producció. La inauguració de la més important i la més luxosa, la UFA Palast de Berlin, constitueix un aconeteixement nacional.

Així, just acabada la guerra, el cinema alemany té una forta organització, encara que no artísticament. Però prest comprèn el paper que podria desenvolupar a la restauració del país i inicia la seva activitat en films de propaganda.

Quatre realitzadors participen de forma afortunada en aquesta acció: Ernst Lubisch (Madame Du Barry), Dimitri Buchowietzky (Danton, Pedro el Grande), Richard Oswald (Lady Hamilton) i Arsen Von Czerepy (Fredericus Rex).

En tots aquests films no es podia cercar la veritat històrica, sinó tan sols l'exaltació d'Alemanya i tot lo que pogués espenyar la bona reputació dels seus adversaris.

Al mateix temps neixen films d'entreteniment com "Una noche en Arabia", de Lubisch, el 1919. Jannings fa "La princesa de las ostras", que és una sátira per ridiculitzar Amèrica. Però llavors surt un moviment de reacció contra aquests èxits fàcils: l'expressionisme. El 1920 es fa l'obra més cèlebre "El gabinete del Dr. Caligari", de Robert Wiene, que també fa "La genuine" i "Las manos de Orlac". Paul Leni amb "Las figuras de cera", F. W. Murnau realitza "Nosferatu, el vampir", i així fins a omplir una llarga llista que arriba a Fritz Lang, un dels directors més importants de l'expressionisme alemany. Les seves obres més conegudes són "La muer-te cansada", "Los Nibelungos" i "Metrópolis".

- * A Grècia el nou govern ha abolit la censura de pel·lícules, guions i cançons.
- * Divendres, dia 15 de gener es projectà a Sant Llorenç una interessant pel·lícula de John Huston, "Moulin Rouge", feta l'any 1952. Dins la sala hi havia 19 persones. Llàstima.
- * Orson Welles roda un mig metratge damunt el rodatge de la seva pel·lícula "El proceso".

Felip Blau

Nosferatu, el vampir, de Murnau (1922)

Bona intenció, pot ser que SÍ. Eficàcia NO

Això és lo que veim a les reunions que sol fer la Junta Directiva de l'A.P.A. de Sant Llorenç. A les esmentades reunions que hem pogut assistir, hem comprovat que hi pot haver bona intenció, però repetim, al final eficàcia no n'hi ha.

Els motius pensam que són els següents:

-Falta un President amb capacitat d'organització, planificació i unes idees concretes i ben definides de la feina que s'ha de fer. Sabem que no totes les idees que es puguin tenir damunt un fet o una cosa són possibles de dur a terme, però al manco que existeixin aquestes idees.

-Mos pareix que és molt millor dur poques coses a tractar a les reunions, però que siguin essencials.

-No anar, com se sol dir "per ses branques", sinó al tronc. Amb això volem dir que es donen voltes i més voltes a moltes coses i al final no se n'aclareix cap.

-Trobam que és de primera necessitat no passar a una segona cosa sense haver esgotat al màxim la primera, i haver donat uns camins o unes feines a fer a unes persones adequades per solucionar l'esmentada cosa o el problema.

-Trobam que en lloc de criticar i posar negre el director de l'Escola, darrere i quan ell no hi és, no està bé. Millor seria xerrar amb ell personalment i dir-li les coses a la cara.

-I per acabar direm que trobam que és ben hora de fer un pensament ben fet i començar a pensar en una nova Junta Directiva, amb un President adequat, secretari i demés personal també adequats al moment que estam vivint. Pensar i tenir en compte que amb una bona Junta Directiva de s'A.P.A. en el pròxim curs es podria demanar un ensenyament molt ample en la nostra llengua, cosa que veim molt difícil, per no dir impossible, amb la Junta actual.

Des d'aquí volem demanar perdó als lectors respecte a lo de les papereres. A la revista passada diguérem que sí, però des de fora no es tornen veure, i la porqueria que hi ha enrevoltant l'Escola és deplorable, principalment a l'enfront del carrer de Sant Miquel i a l'altre de baix de l'Escola. Demanam a l'Ajuntament que passi per allà. Pensam que dues papereres a l'exterior de l'Escola podrien esser una solució, posant-ne a dedins les que hi fessin falta. Però papereres decents, no poals de fems bruts, com hem vist últimament.

Un grup de pares

Aquest mes quasi totes les publicacions pertanyents a aquesta Associació, fan en les seves pàgines una petita referència a les tradicionals festes de Sant Antoni.

Des d'aquest apartat volem donar l'enhorabona a les revistes "Es Saig" d'Algaida i "Cap Vermell" de Capdepera, que compleixen el seu primer aniversari.

(Josep Mª Salom a "Perlas y Cuevas")
LA TRUCADA ORADA

-(Ring... ring...)
-Donya Sole?

-...

-Vostè mateixa?

-...

-En primer lloc felicitar-la.

-...

-A vostè i al President.

-...

-Per això de donar bona imatge de Cultura i Esport al país.

-...

-Comprenc la seva humilitat, però...

-...

-No'm negarà que la cara del President es trista i la del seu antecessor semblava més propi d'un Ministeri de Gastronomia que de Cultura.

-...

-D'acord. "Guernika" apart.

-...

-Esperam molt de vostè.

-...

-Com és ara?

-...

-Llibertat de premsa si els capitans ho volen. Televisió privada si el cunyadíssim Robles no s'hi oposa. Guanyar els Mundials si els altres equips ens deixen.

-...

-Em permet unes preguntes?

-...

-Del cinema "porno" què pensa?

-...

-Dels àrbitres de futbol?

-...

-L'impressiona visitar vestuaris de futbolistes per anar-los a felicitar?

-...

-De la Festa Nacional?

-...

-Em referesc als Toros, no a l'Atur, que això pertany al Rodríguez Miranda.

-...

-Fa travesses?

-...

-Confia en el Senyor Puig per Ciclisme?

-...

-Amb el Porta?

-...

-Amb el Plaza?

-...

-Amb el Josep Mª García?

-...

-Res més idò. Si vol venir per aquí, li recomanem el Tennis, que sabem és el seu joc preferit.

-...

-Per les pistes que hi ha i pel President.

-...

-Per guapo, no. Perquè és d'U.C.D.

-...

-Li desig sort. Que no es trobi sola donya Sole.

-...

-Pens que la Cultura i l'Esport necessita "mà de metge".

-...

-O, a falta de metge, senyora de metge.

*

Maria Galmés

gruas

SENT

muro

SERVICIO PERMANENTE

Tno. 537092

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería
San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

TÉCNICAS DE LA LUCHA NO VIOLENTA

La denuncia pública de la injusticia.

Ningún poder puede mantenerse de modo prolongado sin presentar al menos una apariencia de justicia a los ojos de la opinión internacional, de la mayoría silenciosa y de los agentes sobre los que se apoya. Un poder, aunque sea dictatorial, no puede prescindir de una fachada honorable, sin la cual perdería los apoyos que le son indispensables.

En otras palabras: frente a la injusticia, la primera acción que se impone es darla a conocer. Sus autores se encontrarán una situación tanto más difícil cuanto más evidente sea la injusticia para todas las categorías de la opinión pública, incluida la opinión de los agentes del poder.

Una de las maneras es mantener constantemente abierto el diálogo en todos los niveles, lo que pone al poder adversario en la imposibilidad de tergiversar la situación. Es fácil asimilar al bandolerismo la acción de gerrilleros armados; pero la situación es más difícil cuando es toda una población la que acude, con las manos vacías, a hacer frente a la policía o al ejército y se deja detener sin resistencia, aprovechando por otra parte la ocasión para explicar su situación a los policías y a los soldados.

Este comportamiento, que requiere que los oprimidos hayan superado el miedo a la policía y a la ley, y que estén dispuestos a soportar las consecuencias de su actitud, no es necesariamente más heroico que el del soldado en el campo de batalla. La experiencia ha demostrado en la India, en Checoslovaquia, ... que los pueblos más diversos son capaces de ello. Además este comportamiento presenta la ventaja enorme de permitir que todos los observadores vean donde está la injusticia y donde está la opresión. Por lo contrario, los actos de violencia terminan siempre por ennegrecer la causa por la que se combate, por justa que sea ésta.

Algunos de los medios adecuados para revelar una injusticia no tienen nada de específicamente no violentos: octavillas, comunicados a la prensa, etc. Análogamente, las víctimas de la injusticia deberán utilizar todos los recursos de la legalidad, o de lo que de ella quede en casos de crisis, antes de pasar a otras formas de acción.

Pero la no violencia ofrece además medios particularmente aptos para la proclamación de la injusticia, aun cuando los medios normales de información se encuentran en manos del adversario: huelga de hambre, sentadas, ocupación de locales, todo ello acompañado

de distribución de octavillas o panfletos cuidadosamente preparados. Estas diversas manifestaciones pueden servir para la revelación pública de injusticias que el poder establecido trata de disimular. La intervención de autoridades en apoyo de la causa de los resistentes puede ser decisiva en tales circunstancias.

Grup d'Objectors de Mallorca

Es racó de sa padrina

Si dius que no m'has volguda
jo diré que no dius ver;
vengueres a cercar-me
i jo no m'havia perduda.

Un homo que no té pa
ni p'ets infants ni sa dona;
s'alegra tant d'una trona
com una euveia d'un ca.

Jo me pensava ser es genre
de sa madona d'aquí,
i ara m'ha passat a mi
com un que fa foc de pi
que no té caliu ni cenra.

A mal temps, poca vela.

Es temps no queda penjat, lo que no fa de
prest ho fa de tard.

El temps farà la llei

Joan Rosselló

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

Al volum segon de la "Historia del Reyno de Mallorca que escrivíó Vicente Mut su cronista", publicat l'any 1650 a la portada hi ha el centre de la part superior l'escut de la "nació", a la dreta l'escut barrat, el del Regne de Mallorca, i a l'esquerra el quarterat de Ciutat, cosa ben normal perquè aquesta història fou escrita per encàrrec dels jurats ciutadans.

En els "Anales del Reyno e isla de Mallorca" de Guillel Terrassa, any 1755, manuscrit que es guarda a la Biblioteca B. March, a la portada interior del volum primer hi veim l'escut barrat amb una inscripció que diu: "Insignia Regum Aragonum et Majorica - rum".

A l'Arxiu Diocesà a la secció dita "suelos manuscritos" hi vaig veure un escut dels oïdors de comptes de la Universitat de Ciutat i Regne, del 1395, el qual consistia en l'escut quarterat de Ciutat i a damunt, talment una persona que duu un capell, hi havia un altre escut, el barrat, de tamany més petit. Era il·legible la inscripció de l'orla que envolta l'escut.

De les cartes i articles que van sortint damunt els diaris es desprèn que hi ha un grup de persones que creuen (de bona fe o amb mala bava?) que quan va ocupar Mallorca el rei Pere l'any 1343, tot ho canvià, destruï o féu esborrar els escuts i banderes pròpies del Regne, etc. Això sense tenir proves documentals. No tenc interès en contestar aquestes cartes, per allò de "bram d'ase no puja al cel"... Només m'aturaré en una carta sortida al "Diario de Mallorca" dia 19 de setembre de l'any passat, anònim, és clar, titulada "Datos sobre la auténtica bandera de Baleares". Diu que quan va entrar el rei Pere a Ciutat la primera cosa que féu va esser canviar la bandera que onejava a la Torre de l'Àngel de l'Almudaina per la seva pròpia. No té res de particular que la fes canviar, encara que la que hi havia fos també barrada. Tenguem en compte que tota persona quan, per exemple, compra una casa, encara que estigui emblanquinada la torna emblanquinar i la renova al seu gust. Segueix la carta dient que les condicions que volia imposar el rei Pere a Jaume III l'any 1344 era que "el dit En Jacme de Mallorca fos tengut de lleixar lo títol e les insígnies reials e fondre los segells on hi havia lo nom e lo títol e majestat reial, e mudar lo senyal reial e fer-hi notable diferència".

L'autor de la carta subratlla les paraules fondre i mudar per resaltar-les, cosa que no té res de particular, perquè tothom sap que quan hi havia un canvi de monarquia es batia moneda nova i, com és lògic, també es mudava la inscripció. Ja un document del 1311 cita el segell nou del Rei Sanxo. (RP 3.035 f. 65v).

He llegit la Crònica del rei Pere on conta punt per punt la presa de Mallorca (1343); sobre el canvi de segells diu textualment: "E lo digmenge après sigüent, primer dia de juny, que fon festa de Cinqua-

gesma, oïm nostre ofici solemniat en la Seu de la Ciutat de Mallorques e tot aquest dia entenguem en alegria, e convidam los barons e moltes persones notables e los jurats e prohòmens de la Ciutat. E fem crides e manaments per la Ciutat e metem en nostre títol lo Regne de Mallorques. E manam fer segells nous en què fos intitulat e nomenat lo Regne de Mallorca ab lo títol dels altres regnes, lo qual ordenam en aquesta forma: En Pere, per la gràcia de Déu, rei d'Aragó, de València, de Mallorca, de Sardunya e de Còrsega, e Comte de Barcelona. E d'aquí avant lo rei qui fo de Mallorca no fo apellat ne intitulat rei".

Efectivament, a partir d'aquí, fins a la seva mort el rei Jaume III és nomenat simplement Jaume de Montpeller. Des del 1343, el Regne de Mallorca fou unit altra vegada a la confederació catalano-aragonesa. Res canvià el rei Pere; vàrem seguir amb les mateixes institucions, disfrutant dels mateixos privilegis i franquesses. Els canvis que féu el rei Pere foren d'administració: a partir del seu regnat els batles, jurats i consellers de les viles foren elegits anualment, etc.

El rei En Jaume fugí i es refugià a Montpeller. Els seus seguidors i partidaris també fugiren, alguns al Rosselló, i d'altres foren morts, com En Tornamira, senyor de la cavalleria Galera de Felanitx; i altres llinatges nobles com Galiana, Puigdorfila, Sant Joan i alguns altres, els béns dels quals foren confiscats i després subhastats (curiosament he de dir que foren adquirits novament per membres de les mateixes famílies). No hi hagué ni matances de la gent del poble ni sublevació multitudinària, com han dit alguns falsos historiadors, maliciosament. A la documentació sols he vist qualche pagès que protesta i reclama la satisfacció o import del bestiar que li prengueren els soldats, pel seu aliment. Basta mirar les sèries de llibres que es conserven a l'Arxiu del Regne per veure que no hi hagué cap canvi. Seria més profitós i just que aquestes persones que "insulten" el rei Pere i el fan responsable de la pèrdua del nostre Regne i "independència", qi rassin la seva artilleria envers el rei Felip V, el qual l'any 1718 ens privà dels nostres privilegis i franquesses, abolí les institucions i formes de govern propis de les Illes, etc. Ho perdérem tot...

Ramon Rosselló

ES MERCAT

Cada diumenge de l'any hi havia mercat a sa Plaça Nova. Sa gent pagesa i de foravila solia venir a romandre a la vila es dissabte vespre per passar sa vetlada amb sa família i amb alguns veïnats. Es qui no podien venir es dissabte, ho feien es diumenge ben de matí. Ses dones de ses possessions venien amb carretons de molles estirats per un gran cavall.

Sa missa primera sempre se deia sortida de sol, i eren moltíssimes ses persones que hi assistien. En s'hivern encara feia fosca quan la tocaven, mitja hora abans.

Enrevoltant sa plaça ja hi havia aquells homs de foravila que tenien horts, i també es quivenien de Manacor. Cada un tenia es seu lloc. Davall es "teulado" hi havia sempre En Randa que venia calces, calcetins i randes; En Poncet, amb ganivets, falçs i destrals,...

Ses venedores preparaven es seus llocs per quan ses dones sortirien de missa.

Amb so toc de s'Avemaria, sortida de sol, se començava sa missa primera i es cassinos ja tenien obert i sa cafetera ben calenta. Com que en aquells temps -fa més de 40 anys- no hi havia s'electricitat, tenien encès un gran llum de carbur. Més tard va venir es "petro -matx".

A sa sortida de sa missa sa plaça s'omplia de gent, principalment de dones que compraven per tota sa setmana.

Hi havia fruites i verdures, pebre dolç i coent per fer ses matances (el solien dur de Son Cervera), olles i greixoneres de terra, ribells amb brec, garrafs i cullerots de fusta grossos,...

En es carrer de s'Escola Nova, darrere sa Capella de la Mare de Déu Trobada hi solien fer mercat de porc de llet, i ere on ets homs en revoltaven per mirar de fer barrina.

Tampoc no hi mancaven es menats de canyes de mel, i caquis, i pebres verds i vermells ja preparats damunt una taula i a punt d'esser guardats per ses matances, que anaven molt bé p'es frit.

Damunt les nou i mitja, a l'església, se cantava l'Ofici, que era sa missa major. De tant en tant, de dins l'església, se sentia tocares corn de ses peixeteres, que ja havien arribat amb so peix fresc.

A un recó de sa plaça hi havia cossiols sembrats de tarongers, garrovers, llimoneres, a punt de ser trasplantats.

I així la Parròquia estava enrevoltada de llorencins: uns per anar a missa, altres per comprar, uns altres per pendre es sol o per veure es panorama, ... I es saig se n'aprofitava per fer alguna crida. Si era de s'Ajuntament la feia amb so tambor i si era particular amb sa

trompeta. No hi solia faltar, p'es novembre, sa de sa casa on feien bunyols.

A sa sortida de missa darrera se veien desfilar ets amos de ses possessions amb sos carretons de molles -qualcun ja duia cabriol amb roda de goma- que partien cap a ca-seva.

I així transcurrien es diumenges de l'anyen es nostros poble de la pagesia.

Germà Francesc Clapés

FLOR DE CARD

En compliment de lo disposat a l'article 24-1 de la vigent Llei de Premsa i Impremta, Flor de Card fa saber:

- 1.- Que es distribueix gratuïtament entre els socis interessats del Card, i que les despeses de l'edició es compensen mitjançant aportacions voluntàries dels esmentats socis.
- 2.- Que el director de la publicació és En Bartomeu Domenge i Amer.
- 3.- Que l'edita el Centre Cultural Card, els directius del qual són:

- * President Antònia Pont
- * Secretari Rafel Duran
- * Tresorer Josep Cortès
- * Vocal Bartomeu Massanet

plancha y pintura

talleres

SON TORRENS

T. 537307

MURO

APOTEÓSICA TARDE DE SAN ANTONIO

Esta fiesta tan arraigada en los pueblos payeses, recuerdos darà a los muchos y buenos aficionados al fútbol que en San Lorenzo tenemos.

Si buenas "beneïdes" nos perdimos, pues algo se tenía que recortar debido a lo apretado del programa, mejor fútbol nos ganamos. Hemos asistido al mejor partido del año, y no quiero decir ésto, porque sea el primero, sino que incluye todos los del año pasado. Con juego de esta categoría, ni a la "Preferente" se teme.

Se de antemano que cuanto ponga y diga, para los lectores asistentes será poco, pero para que quede constancia e información a los ausentes, trataré de plasmar en el papel los deleites que vivimos los noventa minutos de juego.

Se sufrió de gozo, ya que desde los primeros compases, el equipo local tomó la batuta del concierto, interrumpiéndolo los asistentes en cinco ocasiones, 2 en la primera parte y tres en la segunda, con sus fuertes aplausos, tras la consecución de sendos goles.

El Villafranca, por ser un equipo procedente de superior categoría, tenía cierta expectación. En lo que más brilló fué en su corrección y en este campo, si que marcó el tanto del honor, en los demás frentes fué arrollado por un Cardassar que no mermó durante todo el partido, creando constantemente ocasiones de

gol. Destacados, todo el equipo, y los resolutivos siempre quedan mejor parados.

A los primeros minutos ya vibraba la afición con tremendos cabezazos de Nadal, hasta que llegó el regate seco de Riera con que abría el marcador, terminando la primera parte con 2-0, obra del mismo autor.

Después del descanso, a mucho público nos parecía que acusarían el esfuerzo, pero después de tomarse un pequeño respiro volvería a la carga una y otra vez; Mayol de un rechace en palma un tremendo chut que por poco rompe la red; el mismo Riera es objeto de falta benévola al plantarse solo delante del portero. No sucedería así con el segundo intento, que después de burlar por dos veces al portero y algunos defensas, marca su tercero. Cerraría la cuenta de cinco, el centrocampista Roig, que arrancando desde atrás, chutó fuerte ante la salida del portero, batiéndolo irremisiblemente.

En fin, un partido que difícilmente se olvidará. Muchos goles, pocas marrullerías, ninguna tarjeta y hasta el árbitro fué mejor que en otras ocasiones.

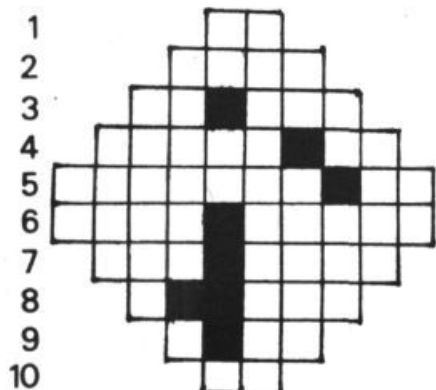
En Buñola el día 10 del presente salieron derrotados por la mínima, se jugó con ganas pero un campo de "Petanca" y un trencilla ultra que pita lo que siente y no lo que ve, son bazas demasiado importantes para sacar positivos, y como nos quedamos con lo bueno borramos a este de un plumazo.

Después de estos encuentros, la clasificación del Torneo a la Regularidad, patrocinado por "LA EQUITATIVA y HERMANOS FEBRER, queda de la siguiente forma:

	Partido 10-1	Partido 17-1	anter.	Total
Gabriel Abraham	-	3	17	20
Mateo Girart	2	3	14	19
Juan Riera M.	2	3	13	18
Juan Nadal	2	3	13	18
Bartolomé Barceló	2	3	13	18
Jorge Soler	2	3	11	16
Bartolomé Morey	2	3	9	14
Juan Riera	-	2	10	12
Mateo Mayol	2	3	7	12
Juan Nicolau	2	-	8	10
Angel Calderón	2	3	4	9
Miguel Galmés	2	3	4	9
Sebastián Miquel	-	-	5	5
Antonio Roig	2	3	-	5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

VERTICALS.- 1.- Nota musical. 2.- Mancat d'humitat, sense suc. 3.- Pronom. Nom de lletra. 4.- Delegat dels emperadors romans encarregat de representar-los en una província. Afirmació. 5.- Doble sentit. Nota musical. 6.- Fusta dura i pesant, de qualitat superior. Córrer un líquid. 7.- Violenta irritació contra algú o alguna cosa. Embarcacions d'esport, de quatre, sis, o vuit remes. 8.- Vocal. Al revés, Esporangi. 9.- Símbol del radi. Vocals. 10.- Metall groc.

HORITZONTALS.- 1.- Nom de lletra. 2.- Natural de Líbia. 3.- La qui ven mel. 4.- Que segueix immediatament al primer, en fem. Consonant. 5.- Una de les tres virtuts teològals. Símbol de l'argent. Símbol de l'oxígen. 6.- Transformar en àcid acètic. 7.- Con tractació. Ocell. 8.- Cara del dau marcada amb un punt. Soldat de cavalleria lleugera armat de llança en l'exèrcit alemany. 9.- Arc de Sant Martí. 10.- Símbol de l'Erbí.

S A N T A N Y I B C S
 C Ç X T I A R D N A M
 A D P E T R A H N I A
 M E F O G J K T X L N
 P V M Y L O L I Z B A
 A I D U C L A L M A C
 N X P K O C E S N Ç O
 E Q L R N J U N E D R
 T R E N R E S F Ç A T
 L N V S O L L E R A I
 Ç S M O N T U I R I R

Els noms de deu pobles de Mallorca.

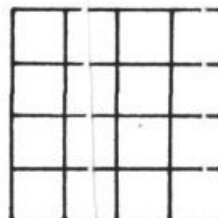
ENDEVINALLA

Mar maretja,
 mar no és;
 cerres té,
 porc no és.

FUGA DE VOCALS

_ N T F _ P _ C _
 M _ S S _ , S _ M _ S _ R _
 P _ S S _ .

Ompliu aquests setze daus amb els números de l'1 fins al 16, de tal manera que les sumes verticals, horitzontals i diagonals siguin sempre iguals.

Maria Galmés

<table border="1" style="margin: auto;"> <tr><td>8</td><td>11</td><td>6</td><td>9</td></tr> <tr><td>13</td><td>7</td><td>10</td><td>4</td></tr> <tr><td>12</td><td>14</td><td>3</td><td>5</td></tr> <tr><td>1</td><td>2</td><td>15</td><td>16</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Blat</p> <p style="text-align: center;">FUGA DE VOCALS</p> <p style="text-align: center;">ENTRE POC I MASSA, SA MESURA PASSA.</p>	8	11	6	9	13	7	10	4	12	14	3	5	1	2	15	16	<p>SOPA DE LLETRES</p> <p>S A N T A N Y I C X T I A R D N A M A D P E T R A H N I A M E F O G J K T X L N P V M Y L O L I Z B A A I D U C L A L M A C N X P K O C E S N Ç O E Q L R N J U N E D R T R E N R E S F Ç A T L N V S O L L E R A I Ç S M O N T U I R I R</p>	<p>MOTS CREUATS</p> <p>F A S E C A M E L E G A T D I L O G I A E B E N I R A A A R A A O F</p>
8	11	6	9															
13	7	10	4															
12	14	3	5															
1	2	15	16															

(Ve de la plana 15)

-T'enyores?

-Hombre, jo hi disfrutava! És es meu hobby, i a més, som un tipo que me pareix que no han conegut si he estat batle o no. O sigui, que som es mateix.

-Te'n peneds d'haver fet costat an es batle, quan se va presentar?

-Ell tenia per norma abans de ses eleccions de venir bastant per s'Ajuntament. Xerràvem des que se presentaven..., si volia res jo li ho explicava... I jo li vaig dir: "Ignasi, jo en lo que vulguis, si puc, t'ajudaré". Ara, després, pareix que no m'ha hagut de menester...

-Vols dir que no ve tant a veure't ara que és ell es batle?

-No ha tornat.

-A noltros tampoc.

-Idò hi posarem una equis!

-Què opines d'es dos partits que hi ha a Sant Llorenç?

-Es PSOE, per descomptat, crec que no té per on agafar. I s'UCD, a nivell local el posaria així com està a nivell nacional, o sigui, no pareix que duguin aquella ambició que duien es temps de ses eleccions.

-Te pareix que hi fan falta més partits?

-Jo lo que consider que hi falta són homos que vulguin fer feina i que no se mirin es partits. Si estan amb só PSOE, amb s'UCD o amb un partit més de dretes, pués encantado, però jo crec que es partit, a un poble és secundari, que és lo que vaig dir un dia an es batle: "Tu pensa que enc que siguis socialista no canviaras es poble ni tu ni ningú. Es poble camina i tu t'hi has d'amoldar i has de fer ses rectificacions que puguis, però no pensis que el canviis de dalt a baix".

-Si t'haguessis de presentar, que ho faries dins un partit o com a independent?

-M'agradaria més com independent, però crec que tenen sa tendència a desaparèixer, per sa senzilla raó que dins un partit tens una porta per tocar mare.

-I hi ha cap partit amb so que tu te podries sentir identificat?

-Hombre, jo som lliberal de dretes, i fiet, això hi ha! Jo no puc dir una altra cosa. Ara, hi ha es lliberals i AP.

-I es lliberals pareix que no estan organitzats en partits...

-Exacte! I com que p'es Centro, de moment no hi tenc cap simpatia...

-Te pareix que hi ha possibilitats de que te presents?

-Ja t'ho he dit. Dependeix molt, en primer lloc de sa meva dona, i després de si trob persones adequades i que vulguin fer feina. Ara bé, pareix que canviaran sa llei electoral actual, i

quan sapiguem exacte tot això, ja veurem.

REVISTA I CLUB CARD

-Què trobes de Flor de Card?

-Trob que d'es principi a avui hi ha hagut un canvi radical. Heu tocat molt lo cultural i a jo que m'agrada lo polític, trob que en duu un poc massa poc. Jo n'hi posaria un poc més. Una de ses coses que hi trob és que podria estar en mallorquí i en castellà?

-I es duros?

-Bé. Això hi és, però hi ha una bona part de sa gent que no tenen idea de mallorquí.

-Noltros lo que feim és donar llibertat a cada cú perquè escrigui així com vulgui.

-P'entura si teníeu una subvenció...

-Encara no n'hem tenguda cap mai.

-A no? A lo millor a ses pròximes...

-Quan tu eres batle i no mos ne donares, ja n'hi havia un que mos deia lo mateix: que p'entura en canviar s'Ajuntament ses coses canviaria rien..., però ja ho veus, no han canviat.

Quan trobes que era més crítica?

-Jo consider que avui no és crítica, perquè AVUI, amb sa democràcia tothom ha de poder dir lo que hi trobi. En aquell temps pareixia que havien d'anar un poc més alerta, i en canvi criticàveu tant com avui, o més!

-I ara que ja hem refredat, trobes que va ser encertada sa decisió d'expulsar es Club de s'Ajuntament?

-Hombre, en aquells moments pareixia que volíeu polititzar es Club. Jo en vaig parlar amb so promotor, en Joan Garrit, i també ho va trobar i... Avui seria normal i corrent, però...

-Bé. Això ja no té remei. Que hi vols afegir res més?

-En fin, jo lo que vull és que a ses pròximes eleccions, siguin es qui siguin es que se presentin, partesquin de sa base que a s'Ajuntament hi han d'anar per fer feina i per esser criticats. No els ha de venir de nou.

-Massa bé. Ho podem donar per acabat. Si qual que pic mos voleu donar qualche fulla per posar a sa Revista, la publicarem en mallorquí, en castellà o així com volgueu.

-D'acord, i si voleu res, ja ho sabeu.

Josep Cortès

